LIBRIS | We know books

Sebastian Faulks (n. 1953, Donnington, Anglia) este un cunoscut romancier britanic contemporan. A studiat literatura și istoria la Cambridge, apoi a devenit jurnalist. A fost redactor-șef adjunct al publicației *Independent on Sunday*, dar a publicat editoriale și în *The Guardian* (1992–1998) și în *Evening Standard* (1997–1999). În paralel a lucrat pentru BBC. În 1993 a publicat bestsellerul *Cântecul păsărilor* (*Birdsong*), datorită căruia a fost desemnat „Autorul anului" de către juriul competiției pentru British Book Awards (1994) și care, în 2012, a fost ecranizat de BBC (cu Eddie Redmayne și Clémence Poésy în rolurile principale). *Cântecul păsărilor* face parte dintr-o trilogie împreună cu *The Girl at the Lion d'Or* (1989) și *Charlotte Gray* (1998), ecranizat în 2001, cu Cate Blanchett în rolul principal. Pentru romanul *Amprenta omului* (*Human Traces*), publicat în anul 2005, Faulks a primit titlul de doctor onorific din partea clinicii psihiatrice Tavistock Clinic, în colaborare cu University of East London, pentru contribuția sa la înțelegerea psihiatriei. În anul 2007 a scris romanul *Engleby*, iar în 2008, *Jocul cu diavolul* (*Devil May Care*), un nou episod din saga James Bond, la cererea Fundației Ian Fleming, pentru a marca centenarul nașterii scriitorului. A mai publicat romanele *O săptămână în decembrie* (*A Week in December*, 2009), *A Possible Life* (2012), *Acolo unde îmi bate inima* (*Where My Heart Used to Beat*, 2015), *Paris Echo* (2018) și *Țara zăpezilor* (*Snow Country*, 2021).

Sebastian Faulks trăiește împreună cu soția sa în Notting Hill, Londra, și are trei copii. Din 2002 este membru al Ordinului Imperiului Britanic, pentru serviciile aduse literaturii.

SEBASTIAN FAULKS

ȚARA ZĂPEZILOR

Traducere din limba engleză și note
PETRU IAMANDI

LITERA
București

LIBRIS | We know books

PARTEA ÎNTÂI

LIBRIS | We know books

1

De sus, de la numai treizeci de metri deasupra copacilor, pilotul vedea cum aleargă doi bărbați – unul ieșind dintr-o pădure, celălalt pe o poartă de pe alee, ținându-și pălăria să nu cadă. Ținta lor era un cort lung, cafeniu, instalat lângă un gard viu de unde începea un câmp.

În cort, la lumina a două lămpi cu kerosen agățate de un țăruș din lemn, chirurgul tocmai ridica brațul unui om deasupra capului.

– Ține-l așa.

Asistenta prinse strâns încheietura mâinii.

– Numele?

– Heideck, răspunse ea, ridicând cu cealaltă mână o plăcuță de identificare. Inițiala A.

Degetele chirurgului numărară coastele.

– Patru… cinci. Dacă te îndoiești, începe de sus.

– Poftim?

– Să încercăm aici.

Chirurgul apăsă bisturiul care pătrunse într-un strat subțire de grăsime și apoi în carne.

– Unde e sora? Trebuie să țină cineva mușchiul.

– N-a venit. Dar pot s-o fac eu, zise asistenta. Pot să-i leg brațul așa, vedeți? Și-mi eliberez mâinile.

LIBRIS | We know books

Asistenta își folosi cordonul ca să lege încheietura mâinii de un țăruș și își vârî degetele în spațiul intercostal.

– E bine așa?

– Dacă te îndoiești, începe din spate, spuse chirurgul.

– Poftim?

– Vorbesc singur. Bătrânul meu profesor din Graz. Nu trage, nu trage! Ridică. Cât mai departe de degetul meu. Am să-l vâr aici, în cavitatea pleurală.

Țesutul se separă cu un mic pocnet. Bărbatul de pe masă rămase nemișcat, cu ochii închiși, cu brațul agățat mai sus de cap. Sângele îi țâșni din piept, mai întâi gâlgâind, apoi împrăștiindu-se în toate părțile, picurând pe pantofii asistentei și pe iarba din jurul ei.

Pe cerul tot mai întunecat, biplanul se lăsă pe o aripă și luă vântul în față, dând un ocol larg pădurii. Pilotul văzu cum un vehicul oprește pe drumul de țară. Un alt bărbat și o femeie coborâră în grabă și o luară la fugă pe câmp.

– Mai multă lumină, spuse chirurgul. Am nevoie de mai multă lumină. Trebuie să introducem un tub ca să vedem dacă putem drena fluidul.

Împinse plămânul stâng cu degetul.

– Aici e un rest de ceva. Trebuie să extindem incizia.

– Poftim?

– Din față. Mult. Trebuie să ajung la ce e acolo. Tot inconștient este?

Asistenta ridică pleoapa bărbatului cu degetele pline de sânge.

– Da.

– Nu găsești un bisturiu mai bun? Ăsta nu e foarte ascuțit.

Ținându-și respirația, chirurgul strecură lama prin carne, făcând o incizie în jurul cutiei toracice, cam jumătate din spate, pielea retrăgându-se brusc de o parte și de alta a rănii purpurii.

Clapa cortului se dădu la o parte, lăsând să intre bărbatul și femeia, gâfâind.

– Vă puteți spăla în găleata aia. Iar în bol găsiți dezinfectant, zise chirurgul.

Până să se pregătească cei doi, chirurgul își plimbă degetele printre coaste.

– Ce-i cu tine? o întrebă el pe asistentă. Ești palidă la față.

– E de la lumina lămpii. N-am nimic.

– Avem nevoie de ceva cu care să depărtăm coastele. Altfel...

– N-avem aparatura necesară. Aici e doar un cort în care...

– E prea întuneric. De-abia văd să...

Cu ajutorul infirmierului chirurgul depărtă coastele îndeajuns cât să vadă inima indiferentă, care tresărea în cutia ei osoasă.

– Are noroc, constată chirurgul. Văd ceva. Întoarce-l pe o parte. Dă-mi forcepsul. Nu-i răsuci brațul. Dezleagă-l. Iar tu ține-i cotul sus.

Amurgul se lăsa pe câmp în timp ce pilotul, încheindu-și observațiile, vină încă o dată, prinse înălțime și se îndreptă spre casă, cale de cincisprezece minute peste peisajul înnegurat, de-a lungul râului, ghidându-se după clopotnița bisericii ca să ajungă la pista înălțată a aerodromului.

LIBRIS We know books

–Am găsit-o, spuse chirurgul, lăsând să cadă o bucăţică de metal în tăviţa emailată. Ajută-mă să închid rana. Tu opreşte sângerarea aici. Iar tu dă-mi toate acele pe care le ai.

–Dar nu avem tipul de aţă care trebuie, spuse asistenta.

–Încearcă, totuşi. Sper că ştii să coşi!

–Acasă ne coseam singure rochiile.

–Fă tot ce poţi.

–Ce ziceţi, supravieţuieşte?

–Bineînţeles. Bietul de el!

2

Anton Heideck sosise la Viena când avea nouăsprezece ani, în toamna ploioasă a anului 1906. Frunzele căzute se lipeau de pavajul străzii înguste din Spittelberg unde, după căutări disperate, reuşise să închirieze o cameră. Era unul dintre puţinii studenţi care, după cursuri, nu se îngrămădeau prin cafenele ca măcar în treacăt să vadă vreun erou literar al vremii; pentru el contau depeşele trimise de la Paris şi Moscova de corespondenţii ziarelor vieneze. Asta da viaţă, a îndrăznit el să gândească într-una din zile, în timp ce cumpăra ediţia de seară a ziarului *Die Presse*. A scrie reportaje dintr-o altă ţară putea fi un mod de a se implica în mersul lumii – nu ca protagonist, ci ca un fel de cronicar al faptelor altora.

Oraşul styrian în care crescuse era cunoscut drept un centru al catolicismului şi al tradiţiilor; în copilărie, lui Anton i se păruse pur şi simplu deconectat de la tot ce era presant sau dezirabil, de la un scop pentru care merita să lupţi. Fratele său, Gerhard, era mai mare cu şapte ani şi nu ieşea din cuvântul tatălui: la şcoală câştiga toate întrecerile sportive, iar Prima Împărtăşanie o făcuse cu părul dat cu briantină şi o privire pioasă; la sfârşitul anului şcolar toţi profesorii scriau la superlativ despre el

LIBRIS We know how

în rapoartele lor. Părinții lui aproape că nu-l observau pe Anton, care se întreba uneori dacă nu cumva sosirea lui pe lume fusese o mare surpriză pentru ei. Între timp Gerhard îl trata cu o toleranță care îl scotea din minți, chiar și atunci când Anton venea de la școală cu Friedrich, prietenul lui cel mai bun, și se lua la trântă cu el chiar în dormitorul fratelui mai mare.

Tatăl lor avea o fabrică de cârnați îndeajuns de prosperă pentru ca Anton să meargă și el, ca și Gerhard, la liceu și să stea alături de ceilalți învățăcei, cu spatele drept în bancă, până nu mai putea de durere, chinuindu-se să vadă la tablă prin lumina difuză. Și familia lui Friedrich avea o afacere, dar fabrica lor de cherestea era veche de o sută de ani și avea aerul pădurilor nobile – spre deosebire de fabrica de cârnați, cu materia primă ce sosea zilnic de la abator. Friedrich, care era blond și mai înalt decât Anton, părea că alunecă pe suprafața lumii, știind prea bine cum să-l salute pe un prieten de-al părinților săi sau cum să dea bacșiș unui hamal. Anton spera că, mergând cu el, invariabil la un pas în urma lui, putea împrumuta puțin din grația care îi lipsea.

La școală nu prea îi interesa ce se preda. Zilele erau lungi, profesorii neinspirați; nimeni nu înțelegea că elevii aveau nevoie de activități practice sau de lucruri incitante. O recreație de zece minute pe coridor era singurul moment de relaxare înainte de a trece la locurile lor, doi câte doi, pe băncile de lemn din clasă. Iarna stăteau mai mult la lumina becurilor de gaz; vara ferestrele erau acoperite pentru ca viața de afară, în lumina soarelui, să nu-i distragă de la învățat.

După ore, Anton și Friedrich mergeau spre casă pe Bahnhofstrasse, discutând furioși în timp ce traversau cartierele mai răsărite, unde familiile locuiau în aceleași case de trei generații. Râdeau de lipsa curiozității intelectuale pe care și-o imaginau în dosul gardurilor înalte și al ușilor, de unde răzbăteau sunetele unui pian la care exersa de zor fiica familiei, în lumina săracă a unei după-amiezi de iarnă. Și se jurau că nu se vor preta niciodată la o astfel de existență.

De-a lungul celor opt ani de școală, Anton crezuse că va merge la universitatea din Viena, unde mai apoi își va face un rost. Să se stabilească în altă parte ar fi fost o glumă de prost gust, cum era de părere și Friedrich; așa cum descoperise chiar din prima zi, Viena era un oraș demn de toată lauda. Aproape fiecare clădire era un palat, o sală de concerte sau aparținea vreunui minister. Se întrebase unde locuiau cei fără dare de mână; nici pomeneală de locuințe modeste, mahalale sau case cu chirie care să strice armonia bulevardelor imperiale pe care arhiducele le străbătea în fiecare dimineață, de la un palat la altul, în caleașca trasă de cai.

Orașul se considera nucleul civilizației. După însufleţirea cu care vorbea lumea despre ei, te-ai fi așteptat ca Beethoven sau Haydn să apară în orice clipă la reședința familiei Esterhazy pentru un spectacol improvizat. Erau oameni care se lăudau că, atunci când vechiul Burgtheater se demola ca să fie reconstruit, se număraseră printre cei care refuzaseră să plece de acolo fără să ia cu ei o așchie din scenă. Nefiind atras prea mult de muzică, Anton de-abia se abținu să râdă când până și negustorul

LIBRIS We know Books

de pește critica fanfara în timp ce se plimba cu nevasta prin Prater, într-o după-amiază de duminică.

După o vreme descoperise că orașul avea și cartiere de săraci, că măreția se putea opri brusc și că străzile pavate începeau să șerpuiască și să se îngusteze. Camera luată cu chirie era într-o casă din Spittelberg care aparținea unei văduve poloneze. Un comis-voiajor și alți doi studenți îi erau vecini, iar casa avea un miros aparte, ca și cum sute de șoareci morți ar fi fost fierți în ceai și apoi lăsați să putrezească sub tencuială. Fiica proprietăresei, despre care se spunea că ar fi prostituată, stătea cu mama ei, la parter. Venea și pleca printr-o ușă din spate care dădea într-o curte cu o galerie de viță sălbatică. Seara venea câte un bărbat de pe Sigmundsgasse ca să cumpere vin alb de la o tarabă.

Gerhard, care studiase medicina la insistențele tatălui său, îi spuse lui Anton că, dacă alegea filosofia, putea trece pe la universitate doar în ultimul an, când trebuia să dea un singur examen și să prezinte o lucrare de diplomă. Restul timpului și-l putea petrece prin cârciumi și săli de concert, putea face echitație sau alerga după femei. Și îl avertiză că s-ar putea să nu mai aibă o șansă ca asta și că trebuie – era chiar datoria lui – să profite cât mai mult de ea. Acest sfat neobișnuit îl făcu pe Anton să se întrebe dacă nu cumva fratele lui voia să-l dea deoparte pentru ca mai târziu să nu apară ca un fel de rival pentru el. Dar Gerhard nu trebuie să-și facă griji, gândea Anton: pe el medicina îl lăsa rece.

Problema principală pentru Anton era că nu avea nici un ban. Mama lui ar fi vrut ca el să se ocupe de afacerea familiei; tatăl lui vedea care sunt avantajele unei

diplome universitare, dar numai dacă Anton studia medicina sau măcar dreptul. Dacă voia să urmeze filosofia, trebuia să-și plătească singur taxele – dând meditații sau găsindu-și de lucru pe undeva. Anton acceptase, mai ales fiindcă avea nevoie de o pauză după liceu; doar că nu se putea bucura din plin de ceea ce oferea capitala. Pentru Operă nu avea bani, iar la cai descoperise că era alergic. Când era vorba de femei, șovăia, nu din lipsă de bani, ci din prea puțină încredere în sine. Mustața nu i se potrivea deloc; perii groși îi umpleau nările și îi creșteau chiar și pe buză. Sprâncenele erau prea groase, părul sârmos și nasul aproape coroiat. Încercase să se apropie de fiica proprietăresei care însă îl mirosise că e sărac. Când îi propusese să iasă împreună într-o seară, tânăra îi râsese în față. Așa că Anton își spuse că femeile nu se simt atrase de el, deși această concluzie nu-l consola defel când, sub privirea întâmplătoare a unor ochi negri, pe stradă, simțea o durere surdă undeva, în dosul plămânilor.

După absolvirea facultății, printre ultimii, Anton continuase să trăiască aproape la fel. Intenția lui era să-și câștige existența ca jurnalist. Primul lui articol apăruse în ziarul studențesc, în al doilea an de facultate, după care scrisese despre politică și afaceri externe cu o regularitate ce părea aproape suspectă – de parcă i-ar fi scăpat de sub control. La terminarea facultății o lăsă mai moale cu scrisul. Revistele studențești primeau articole lungi despre orice, de la politica navală a Germaniei până la locurile unde se găsea cel mai bun ștrudel, ziarele consacrate însă erau mai pretențioase. Anton nu avea profunzimea și vârsta potrivită. Când și când unele ziare îi mai acceptau câte un articol de umplutură în paginile sociale sau